

Топоркова М. М.
кандидат юридичних наук, доцент
Державний біотехнологічний університет

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Виконуючи вимоги Конвенції про права дитини, Україна зобов'язалася перед країнами-учасницями ООН забезпечити кожній дитині належний захист та піклування, необхідні для її благополуччя. Російсько-Українська війна на території України має катастрофічні наслідки, що ставить сім'ї в кризові ситуації та може призвести до розлуки батьків і дітей.

Право дитини на сім'ю має законодавче визначення і основу в таких документах, як Конвенція ООН про права дитини, Конституція України та Сімейний кодекс України. Бажання прийняти на виховання дитину, яка народилася у інших сім'ях, є виявом нашої культури і виникає в серцях людей, які відчують співчуття та готові до жертвовної допомоги. Лише виховання в сімейному оточенні відповідає інтересам дитини. Серед форм сімейного виховання для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, визначаються усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу.

Діти представляють собою найбільшу цінність. Забезпечення належного виховання для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є пріоритетом для будь-якої держави. Держава несе відповідальність за виконання свого обов'язку щодо забезпечення виховання дітей, які залишилися без батьківського піклування, як це передбачено у Конвенції ООН "Про права дитини" і Декларації ООН "Про соціальні і правові принципи", які стосуються захисту та благополуччя дітей, зокрема у випадках передачі дітей на виховання та їх усиновлення, як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Важливо забезпечити, щоб діти-сироти мали можливість користуватися своїми правами та вільностями відповідно до законодавства

України, а також міжнародних нормативно-правових актів. Один із таких актів – Конвенція про права дитини.

У частині 1 статті 2 цієї Конвенції зазначено, що Держави-учасниці зобов'язуються поважати та гарантувати всі права кожній дитині, яка перебуває в межах їх юрисдикції, без будь-якої форми дискримінації, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, а також народження дитини, її батьків чи законних опікунів, а також будь-яких інших обставин.

Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на період з 2017 по 2026 роки, у своєму визначенні альтернативного догляду за дітьми, визначає різні форми догляду за дітьми, які, з різних причин, не можуть проживати з біологічними батьками. Ці форми включають установа опіки та піклування, розміщення в прийомних сім'ях, дитячі будинки сімейного типу, патронатні сім'ї, дитячі заклади з умовами проживання, близькими до сімейних.

У Декларації прав дитини зазначено, що кожній дитині повинен бути забезпечений соціальний захист і створені умови для її нормального фізичного, розумового, морального та духовного розвитку в умовах свободи і достоїнства. Нормативно-правові акти мають сприяти задоволенню інтересів дитини. Тому формування стратегії розвитку держави включає захист дитини, особливо в ранньому дитинстві, коли відбувається формування особистості і засвоєння цінностей. Таким чином, діяльність соціальних інститутів повинна бути спрямована на створення форм виховання та підтримки дітей-сиріт, які б допомагали пом'якшити негативні наслідки деструктивного середовища сімейного життя.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про права дитини: 20 листопада 1989 року: Конвенцію ратифіковано Постановою ВР № 789-XII від 27.02.91.

2. Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 рр. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas>.
3. Солодухіна Л. С. Особливості нормативно-правового врегулювання альтернативного догляду за дітьми в Україні. Соціальна і гуманітарна політика Вісник НАДУ при Президентіві України (Серія “Державне управління”) Вип. 2. 2018. С. 82–90.

Середа О. Г.

доктор юридичних наук, професор,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблема відтоку трудових кадрів з України постає особливо гостро в умовах збройного конфлікту, що спричиняє багато негативних наслідків у економічній та інших важливих сферах діяльності.

Виклики сучасності у вигляді соціально-економічних, політичних криз, пандемій, ескалації збройних конфліктів та інших чинників, пов'язаних зі стрімким технологічним розвитком і спричиненими цим розвитком наслідки для людства зумовлюють збільшення і прискорення міграційних процесів по всьому світу.

Трудову міграцію за потоками можна поділити на:

- трудову імміграцію, коли іноземець або особа без здійснює в'їзд у країну, в якій бажає працевлаштуватися;
- трудову еміграцію, коли громадянин конкретної країни виїздить з неї з метою працевлаштування закордоном [1, с. 42].

Відповідно до цього поділу, регулювання правових відносин з трудовими іммігрантами та емігрантами відрізняється. Так, наприклад, держава здійснює захист своїх громадян, коли говоримо про захист прав трудових емігрантів. В той же час, держава має зобов'язання у сфері